

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ ๕ (สระบุรี) ส่วนอำนวยการ โทร. ๐ ๓๖๓๔ ๗๔๙๗

ที่ ทส ๑๖๑๘.๑/ ๐.๑๕๖๒ วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอส่งข้อเสนอการพัฒนาเพื่อแก้ปัญหาภัยแล้งของจังหวัดสระบุรี

เรียน ผู้อำนวยการส่วนทุกส่วน
ผู้อำนวยการศูนย์ป่าไม้ทุกศูนย์

สำนักงานจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ ๕ (สระบุรี) ขอส่งสำเนาหนังสือสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด
สระบุรี ที่ สกจ.สบ ๐๒๐๘ / ๘๓ ลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๖๓ เรื่อง ขอส่งข้อเสนอการพัฒนา
เพื่อแก้ปัญหาภัยแล้งของจังหวัดสระบุรี

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

(นายภูมินทร์ บุญบันดาร)

ผู้อำนวยการสำนักงานจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ ๕ (สระบุรี)

สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด 5 (สระบุรี)
 เลขที่รับ ๕๒๖๐
 วันที่ ๑๒ พ.ค. ๒๕๖๓
 เวลา ๐๘:๕๕

ที่ สกจ.สบ ๐๒๐๘ / ๘๓

สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดสระบุรี
 ๕๕๕ หมู่ ๒ ต.ตาลเดี่ยว อ.แก่งคอย
 จ.สระบุรี ๑๘๑๑๐

๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ส่วนอำนวยการ
 เลขที่รับ ๒๒๕๘๒
 วันที่ ๑๒ พ.ค. ๒๕๖๓
 เวลา ๑๕:๒๒

เรื่อง ขอส่งข้อเสนอการพัฒนาเพื่อแก้ปัญหาภัยแล้งของจังหวัดสระบุรี

เรียน ผู้อำนวยการสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ ๕ (สระบุรี)

สิ่งที่ส่งมาด้วย ข้อเสนอการพัฒนาเพื่อแก้ปัญหาภัยแล้งของจังหวัดสระบุรี จำนวน ๑ ชุด

ด้วยสภาเกษตรกรจังหวัดสระบุรี ได้ดำเนินการโครงการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมระดับตำบลและการพัฒนาเป็นเกษตรอุตสาหกรรมปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓ กิจกรรมที่ ๑ จัดทำแผนพัฒนาตำบล ตามประเด็นปัญหาความต้องการ แนวทางการแก้ไข/การพัฒนาภาคเกษตร โดยนำเสนอต่อที่ประชุมสภาเกษตรกรจังหวัดสระบุรี ครั้งที่ ๑/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ มติที่ประชุม เห็นชอบให้จัดทำข้อเสนอการพัฒนาเพื่อแก้ปัญหาภัยแล้งของจังหวัดสระบุรี ประกอบกับการประชุมคณะทำงานด้านน้ำ ป่าไม้ ที่ดิน สิ่งแวดล้อมและการชลประทาน ครั้งที่ ๑/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓ มติที่ประชุม เห็นชอบและปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมในบางประเด็นที่เกี่ยวข้องกับป่าไม้

สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดสระบุรี ในฐานะฝ่ายเลขานุการจึงขอส่งข้อเสนอการพัฒนาเพื่อแก้ปัญหาภัยแล้งของจังหวัดสระบุรี มายังหน่วยงานท่าน เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาดำเนินการแก้ไขปัญหาละและให้การช่วยเหลือเกษตรกรในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

- ส่วนอำนวยการ
- ส่วนจัดการป่าไม้
- ส่วนส่งเสริมการป่าไม้
- ส่วนวิชาการและกฎหมาย
- ฝ่ายบริหารทั่วไป
- ฝ่ายทะเบียนและบัญชี
- ฝ่ายแผนงาน ติดตามและประเมินผล
- ฝ่ายพัสดุ

๑๒ พ.ค. ๒๕๖๓
 (นายสุรชาติ ปุณณวานิชศิริ)
 หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไป

๑๒/๕/๖๓

ขอแสดงความนับถือ

(Signature)

(นางสาวอรอนงค์ ขำวงษ์)

หัวหน้าสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดสระบุรี

๑๕/๕/๖๓

หน้าห้อง สกจ.ที่ ๕ (สระบุรี)
 เลขที่รับ 1569
 วันที่ 14 พ.ค. 2563
 เวลา 15:19

ส่วนยุทธศาสตร์การเกษตร

โทร./โทรสาร ๐- ๓๖๗๑ - ๓๓๑๑๑

E-mail : nfc.sri@nfc.mail.go.th

คำนิยมสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ
 ร้องค์กร อาหารเพื่อนร่วมงาน ประสานดีเลิศ เกิดประโยชน์แก่เกษตรกร

ข้อเสนอการพัฒนาเพื่อแก้ปัญหาภัยแล้งของจังหวัดสระบุรี

สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดสระบุรี

๑. ความสำคัญของปัญหา

ความเป็นมา

จังหวัดสระบุรี เป็นจังหวัดหนึ่งในภาคกลางของประเทศไทย ตั้งอยู่ทางตะวันออกเฉียงเหนือ นับเป็นเสมือนด่านผ่านระหว่างภาคกลางกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีแหล่งท่องเที่ยวมากมายทั้งทางประวัติศาสตร์และแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เป็นจังหวัดที่มีความสำคัญต่อภาคอุตสาหกรรมลำดับต้น ๆ ของประเทศไทย สภาภูมิศาสตร์ของจังหวัดสระบุรี นับว่าเป็นทำเลแห่งการเพาะปลูกได้รับความอุดมสมบูรณ์ จากแม่น้ำสายหลัก คือแม่น้ำป่าสัก และสภาพโดยทั่วไปเป็นที่ราบลุ่ม ซึ่งตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของกรุงเทพมหานคร อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข๑ (ถนนพหลโยธิน) ระยะทางประมาณ ๑๐๘ กิโลเมตร และตามทางรถไฟสายตะวันออกเฉียงเหนือระยะทางประมาณ ๑๑๓ กิโลเมตรและตามแม่น้ำเจ้าพระยาแยกเข้าแม่น้ำป่าสักประมาณ ๑๖๕ กิโลเมตร เนื้อที่จังหวัดสระบุรีมีเนื้อที่ทั้งหมด ๓,๕๗๖,๔๘๖ ตารางกิโลเมตรหรือประมาณ ๒,๒๓๕,๓๐๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๗๐ของพื้นที่ประเทศ โดยจังหวัดสระบุรี มีแม่น้ำป่าสักไหลผ่านและได้อาศัยน้ำจาก “เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์” ระบายลงมาหล่อเลี้ยงใช้ทำการเกษตร ให้ประชาชนอุปโภคบริโภค โดยเฉพาะอย่างยิ่งใช้ผลิต “น้ำประปา” ทำให้สภาพน้ำในแม่น้ำป่าสักในปีนี้ลดลงต่ำกว่าปกติ หลายแห่งมีสภาพตื้นเขิน ระดับน้ำในคลองชลประทาน ชัยนาท ป่าสัก ซึ่งรับน้ำมาจากแม่น้ำเจ้าพระยา ผ่านทาง ประตูระบายน้ำมโนรมย์ จังหวัดชัยนาท ไหลผ่าน อำเภอบ้านหมี่ อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี อำเภอบ้านกล้วย อำเภอหนองโดน จังหวัดสระบุรี และสิ้นสุดที่ อำเภอน้ำแกว จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยความยาว ๑๓๒ กิโลเมตร ซึ่งในช่วงตลอดปีที่ผ่านมา ระดับน้ำได้ลดลงอย่างรวดเร็ว ระดับน้ำต่ำสุดในรอบ ๗ ปี ที่ผ่านมา ส่งผลต่อปริมาณน้ำดิบ ซึ่งใช้สำหรับผลิตน้ำประปา ในหลายพื้นที่ หลายอำเภอ ทั้งในจังหวัดลพบุรี และสระบุรี ที่คลองชลประทานชัยนาทป่าสักไหลผ่านอยู่ในช่วงวิกฤต

สืบเนื่องจากผลการดำเนินการโครงการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมระดับตำบลและการพัฒนาเป็นเกษตรอุตสาหกรรมปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓ กิจกรรมที่ ๑ จัดทำแผนพัฒนาตำบล ตามประเด็นปัญหา ความต้องการ แนวทางการแก้ไข/การพัฒนาภาคเกษตร ทำให้ทราบปัญหาที่สำคัญ ได้แก่ ปัญหาด้านแหล่งน้ำทำการเกษตร ในภาวะปัจจุบันพบว่า เกษตรกรต้องเผชิญกับปัญหาแหล่งน้ำไม่เพียงพอ บางพื้นที่ที่อยู่นอกเขตชลประทาน เกษตรกรต้องอาศัยน้ำฝน แหล่งน้ำธรรมชาติในการเกษตร พื้นที่มีบ่อบาดาลใช้งานไม่ได้หรือใช้งานไม่สะดวก และพื้นที่ใช้น้ำจากชลประทานไหลผ่านกลับประสบปัญหาเรื่องการบริหารจัดการน้ำ ประกอบกับสภาพอากาศที่มีความแปรปรวนไม่แน่นอน ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงฤดูกาล มีปริมาณฝนตกลงมาไม่สม่ำเสมอ กระจายไม่ทั่วถึงทุกพื้นที่และมีแนวโน้มว่าฝนทิ้งช่วงส่งผลทำให้เกิดภัยแล้ง เป็นข้อมูลที่ได้จากการสะท้อนในเวทีประชุมฯ ตามโครงการฯ ข้างต้น

๒. ข้อเท็จจริง/สถานการณ์ภัยแล้ง และมาตรการ

ข้อเท็จจริง

ปัญหาที่สำคัญสำหรับเกษตรกรในจังหวัดสระบุรี ภาวะปัจจุบันพบว่า ส่วนหนึ่งเกษตรกรต้องเผชิญกับปัญหาแหล่งน้ำไม่เพียงพอ และอยู่นอกเขตชลประทานไม่มีชลประทานไหลผ่าน ซึ่งเกษตรกรจำนวนมากต้องอาศัยน้ำฝนน้ำธรรมชาติในการเกษตร หากปีไหนฝนตกตามฤดูกาลจะได้ผลผลิตดี สำหรับในส่วนของเกษตรกรที่มีน้ำจากชลประทานไหลผ่านกลับประสบปัญหาเรื่องการบริหารจัดการน้ำ ทำให้ไม่มีกรจัดเก็บน้ำไว้ในฤดูแล้งอย่างเพียงพอ พืชผลทางการเกษตรจึงให้ผลผลิตไม่เต็มที่ บางพื้นที่มีบ่อบาดาลใช้งานไม่ได้ หรือใช้งานไม่สะดวก ประกอบกับการแปรปรวนของสภาพอากาศที่มีสภาวะการร้อนของอากาศร้อน ฝนแล้ง ทำให้ขาดแคลนน้ำในภาคการเกษตร ฤดูแล้งไม่เพียงพอต่อความต้องการ นอกจากนี้ พอถึงหน้าน้ำ เกษตรกรยังเผชิญกับภาวะน้ำท่วมในฤดูน้ำหลาก ซึ่งเกษตรกรหลายรายหมดตัวเนื่องจากภัยธรรมชาติ น้ำท่วม สรุปได้ว่าเกษตรกรในจังหวัดสระบุรี ต้องประสบกับปัญหาขาดแคลนน้ำใช้ทำการเกษตรในช่วงแล้ง

สถานการณ์ภัยแล้ง

สถานการณ์ “ภัยแล้ง” ในปีนี้ ๒๕๖๒ ส่งผลให้ปริมาณน้ำในเขื่อนหลักๆหลายแห่ง แห้งขอดไม่สามารถที่จะปล่อยน้ำจากเขื่อนให้เกษตรกร ทำไร่ ทำนา ได้เหมือนปีก่อนๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคกลาง และเขตปริมณฑล ที่เคยใช้ “น้ำจาก” เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์” อุบลโกศ บริโกศ และทำการเกษตรตลอดมา แต่ในปีนี้ ๒๕๖๒ “ภัยแล้ง” ยาวนานกว่าทุกปี ไม่มีฝนตกบริเวณเหนือเขื่อนเป็นระยะเวลาหลายเดือนมาแล้ว ทำให้ปริมาณน้ำภายในอ่างเก็บน้ำเหนือเขื่อนแห้งขอด โดยจังหวัดสระบุรี มีแม่น้ำป่าสักไหลผ่านและได้อาศัยน้ำจาก “เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์” ระบายลงมาหล่อเลี้ยงใช้ทำการเกษตร ให้ประชาชนอุบลโกศบริโกศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ใช้ผลิต “น้ำประปา” จากภัยแล้งดังกล่าว ทำให้สภาพน้ำในแม่น้ำป่าสักในปีนี้อาจต่ำกว่าปกติ หลายแห่งมีสภาพตื้นเขิน ประกอบกับสภาพอากาศที่มีความแปรปรวน ไม่แน่นอน ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงฤดูกาล และช่วงระยะเวลาในแต่ละฤดูกาล มีจำนวนที่มีฝนตก และปริมาณฝนไม่แน่นอน บางปีมีปริมาณมาก บางปีมีปริมาณน้อย ไม่สม่ำเสมอ กระจายไม่ทั่วถึงทุกพื้นที่ และแนวโน้มว่าจะมีการทิ้งช่วง ไม่มีฝนตกเป็นระยะเวลาที่ยาวนานมากขึ้น ซึ่งมีแหล่งเก็บกักน้ำได้แต่มีปริมาณฝนตกน้อย พื้นที่ราบลุ่มประสบปัญหาทั้งจากน้ำท่วมในฤดูฝน และขาดแคลนน้ำจากฝนทิ้งช่วงในฤดูแล้ง

ในคราวประชุมสภาเกษตรกรจังหวัดสระบุรี ครั้งที่ ๑/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ มติที่ประชุมฯ เห็นชอบและมอบฝ่ายเลขา จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาแหล่งน้ำจังหวัดสระบุรี ในช่วงแล้ง ประกอบกับคณะทำงานน้ำ ป่าไม้ ที่ดิน สิ่งแวดล้อมและการชลประทาน ครั้งที่ ๑/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓ ได้พิจารณาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมในบางประเด็น ซึ่งสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดสระบุรี ในฐานะฝ่ายเลขาสภาฯ ได้จัดทำเนื้อหาสาระสำคัญดังนี้

ข้อเสนอการพัฒนาเพื่อแก้ปัญหาภัยแล้งของจังหวัดสระบุรี

มาตรการ ระยะสั้น/เร่งด่วน

๑. หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ประชาสัมพันธ์ ให้เกษตรกรทราบถึงสถานการณ์น้ำในปัจจุบัน เพื่อให้เกษตรกรมีการวางแผนการเพาะปลูกได้อย่างเหมาะสม
๒. หน่วยงานภาครัฐร่วมบูรณาการวางแผนการใช้น้ำ ในการเพาะปลูกของเกษตรกรให้มีน้ำใช้ได้อย่างเพียงพอและเหมาะสม
๓. หน่วยงานภาครัฐส่งเสริมให้เกษตรกรเพาะปลูกพืชใช้น้ำน้อยเพื่อลดผลกระทบจากปัญหาภัยแล้ง
๔. หน่วยงานภาครัฐทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับแหล่งน้ำ บูรณาการร่วมกันพัฒนา ซ่อมแซม ปรับปรุง แหล่งน้ำเดิม ให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างสมบูรณ์
๕. ส่งเสริมให้มีการก่อสร้างแหล่งกักเก็บน้ำเพิ่มเติมในพื้นที่ขาดแคลนน้ำและเพิ่มการขุดเจาะน้ำบาดาล
๖. ให้มีแผนปฏิบัติการฝนหลวง เพื่อบรรเทาปัญหาความเดือดร้อนให้กับเกษตรกรในช่วงฤดูแล้งหรือฝนทิ้งช่วง

มาตรการระยะยาว

๑. ภาครัฐส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชน เกิดการตื่นตัว มีความตระหนักในการพึ่งตนเอง ริเริ่มดำเนินการพัฒนาแหล่งน้ำของชุมชนพร้อมจัดระบบบริหารจัดการด้วยชุมชนเอง โดยไม่ต้องรอการดำเนินการจากภาครัฐเพียงอย่างเดียว
๒. ส่งเสริมและจัดทำแผนป้องกันปลูกป่าต้นน้ำ เพื่อเพิ่มพื้นที่ป่า และส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ และระบบนิเวศน์ ตลอดจนงดการตัดไม้ทำลายป่าโดยมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด
๓. ให้ความรู้ในการสร้างความเข้าใจการปลูกพืชให้เหมาะสมกับพื้นที่ (Zoning)
๔. ส่งเสริมให้มีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร เพื่อการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด
๕. จัดตั้งหน่วยกำกับดูแลการบริหารจัดการน้ำในระดับจังหวัด โดยให้มีเกษตรกร องค์กรเกษตรกรร่วมบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างเป็นระบบครบวงจรและมีเอกภาพ
๖. เสนอให้มีโครงการจัดส่งน้ำระบบทางท่อเพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำและใช้ประโยชน์ได้อย่างทั่วถึง
๗. เสนอให้มีโครงการก่อสร้างเขื่อน อ่างเก็บน้ำเพิ่มเติม เพื่อเพิ่มปริมาณกักเก็บน้ำและใช้ประโยชน์ได้อย่างครอบคลุมทุกพื้นที่